

Civil szféra

Országos Utazó Szakmai Szolgálat

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége égisze alatt öt éve működik a Mozgáskorlátozottak Integrációját Segítő Pedagógusok Munkaközössége, melyet az integrált nevelésben résztvevő intézmények vezetői és munkatársai hoztak létre a tapasztalatcsere és a szakmai továbbfejlesztés érdekében.

Jelenleg a Munkaközösségnek a speciális intézményeken kívül 71, mozgáskorlátozottakat befogadó épek intézménye a tagja, ebből 26 helyen van mozgásfejlesztő szakember.

Látva az ellátási arányt, természetes, hogy a Munkaközösség tagjai megfogalmazták azt az igényt, hogy a mozgáskorlátozottak integrált nevelésének megsegítése érdekében szükség van utazótanárokra.

Az Országos Utazó Szakmai Szolgálatot (továbbiakban: OUSZSZ) a MEOSZ által alapított BICEBÓCA Alapítvány hozta létre, hogy utazótanáraival segítse azon intézmények ellátását, ahol mozgáskorlátozott gyermekeket integráltan gondoznak, nevelnek, oktatnak, de nem tudnak jelenleg speciális ellátással foglalkozó szakembert alkalmazni.

Az Utazó Szolgálat megalakulásakor az Alapítvány ösztöndíjpályázatot írt ki, és olyan szakembereket keresett, akik helyileg legközelebb dolgoznak az igénylő intézményhez.

Az OUSZSZ az 1991/92-es tanévben kezdte meg működését 6 intézményben, Bács-Kiskun, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom és Pest megyében, valamint Budapesten a XV. és a XVII. kerületekben.

Az 1992/93-as tanévben az előző évi helyszínek megmaradtak és 3 új budapestivel (IV., V., XII., kerület) és 3 vidékivel (2 Szolnokon, 1 Tatabányán) bővült.

Az 1993/94-es tanévben 3 vidéki helyszínnel (Dabas, Kecskemét, Jászberény) bővült az OUSZSZ működési területe.

Az 1994/95-ös tanév folyamán Kiskunfélegyházát is sikerült bekapcsolni az utazótanári szolgálatba.

Nem a mindenáron való területi növekedés a célunk, hanem a meglévők minél átfogóbb ellátása. Mivel a tavalyi év óta már iskolákban is működik az OUSZSZ, nem csak óvodákban, így lehetővé vált, hogy nyomon kövessük az általunk ellátott gyermekek sorsát, az iskola befejezéséig.

Gyermekeink 63%-a ICP-S, 15%-a egyéb mozgássérülés, 12%-a petyhüdt bénult, 9%-a nem mozgáskorlátozott, de értelmi, vagy más sérülés miatt fejlődésük elmaradt az átlagostól, 1%-a végtaghiányos. Sokszor előfordult a mozgássérülés mellett valamilyen részképeség kiesés és társuló fogyatékoság, egy gyermeknél több is.

Az integrációs intézményekből a gyermekek útja az esetek egyik részében az épek intézményeibe, az esetek másik részében gyógypedagógiai intézményekbe, illetve mozgásjavító intézményekbe vezet.

Az OUSZSZ legfontosabb feladata biztosítani a mozgáskorlátozott kisgyermek esélyegyenlőségét, az ép gyermeket megtanítani a sérültekkel való együttélésre és megteremteni az integrációs intézmények számára a szükséges szakmai, anyagi és jogi feltételeket.

Ezeket a feltételeket jól szervezett, összehangolt munkával lehet megvalósítani, ezért az OUSZSZ szakemberei meghatározott időközönként járnak ki az integrációs intézményekbe és havonta egy alkalommal szakmai konzultációkat tartanak.

Az utazótanár munkája során akkor sikeres, ha az ő speciális segítő munkáját be lehet illeszteni az adott intézmény életébe, és a gyermekekkel, szülőkkel, valamint az intézmény dolgozóival jó kapcsolatot sikerül kialakítani.

Nem célunk a mindenáron való integráció. Az általunk látogatott intézmények gyermekeit állapotuknak, képességeiknek és az adott viszonyoknak, feltételeknek leginkább megfelelő intézménybe javasoljuk. Az utazótanárnak rugalmasnak kell lennie és mindig figyelembe kell vennie a helyi körülményeket.

Az utazótanár feladatai

1. Az intézményekben ellátott gyermekek számára minden alkalommal csoportos foglalkozás mellett egyéni foglalkozásokat is tartanak, ahol fejlesztő feladatokat, gyakorlatokat is végeznek.
2. Egyéni mozgás-, értelmi-, és részképesség-fejlesztő programokat dolgoznak ki. Ezeket a programokat megismertetik a gyermekgondozó szakemberekkel, pedagógusokkal és szülőkkel.
3. A programon kívül folyamatos személyes és csoportos beszélgetéseket folytatnak mind az integrációs intézmény dolgozóival, mind a szülőkkel.
4. Amennyiben szükség van rá, felveszik a kapcsolatot a helyi illetve országos intézményekben dolgozó szakemberekkel.
5. A közvetlen segítségnyújtás mellett, szakmai segédanyagokat biztosítanak az integrációs intézmény és a szülők számára.
6. Hazai és külföldi szakirodalmat gyűjtenek, tanulmányoznak saját munkájuk fejlesztése érdekében.
7. A fejlesztő munkához szükséges eszközöket elkészítik, illetve beszerzik.
8. A gyermek adatairól és fejlődéséről adminisztrációt vezetnek.
9. Igyekeznek minél több helyen tanácsadást is beindítani. Ennek célja a még fel nem kutatott mozgáskorlátozott gyermekek megkeresése, mozgás- és egyéb feladatok kidolgozása, egyéni kezelés végzése, a szülők tájékoztatása jogaikról és lehetőségeikről, és végül, ha szükséges, utógondozást is vállalnak.

A tanácsadásról

Az utazótanár nem csak kijár az intézménybe, ahol mozgáskorlátozott gyermekek is nevelkednek az egészségesekkel együtt, hanem lehetőséget ad arra is, hogy őt keressék meg az integrációs intézményen belül és kívül nevelkedő gyermekek és szüleik a kijelölt tanácsadó napokon. A tanácsadói munka nagyon sokszínű és sokrétű. Csak annak lehet tanácsot adni, aki maga is közreműködik gyermeke fejlesztésében, nemcsak mástól várja problémája megoldását. Az otthoni feladatnak megadott tornagyakorlatokat elvégzi, ha szükséges a család életmódján, a lakás berendezésén változtat stb... Ehhez sok háttér-információra van szükség. Tanácsadói munkánk során figyelembe vesszük a helyi igényeket és lehetőségeket is. A beszélgetés alapján a szülő eldöntheti, hogy részt vesz-e a tanácsadás folyamatában. Fontos, hogy kialakul-e olyan kontaktus, ahol megfelelő visszajelzés van a szülő részéről a pedagógus felé. A szülő eldöntheti, hogy milyen formáját igényli a tanácsadásnak;

- csak információ
- csak mozgásfejlesztés
- csak beszédfejlesztés
- vagy komplex fejlesztőfoglalkozás.

Az OUSZSZ struktúráját, amelyet kis integrációs centrumok formájában képzelünk el (megyéenként két-három, Budapesten három-négy kerületet összefogó centrumokat) a jövőben szeretnénk kidolgozni. Szerintünk nem kell új intézményt építeni sehol, csak a meglévő integrációs bölcsődék, óvodák, iskolák együttműködésére van szükség. Ők is érdekeltek ebben, hiszen szakember és eszköz segítséget kapnak, cserébe megnyitják kapuikat a nem náluk tanuló, hanem a környékbeli mozgássérült gyermekek előtt a tanácsadó napokon.

Az OUSZSZ célja megegyezik az integráció céljával, mely szerint a legfontosabb, hogy a mozgássérült gyermekek beilleszkedjenek az épek társadalmába. Hogyan? Az utazótanárok mozgás- és személyiségfejlesztő munkája lehetővé teszi a könnyebb beilleszkedést a megfelelő szociális tükör segítségével, a reális önértékelést, helyes énkép és jó konfliktuskezelés kialakulását.

Az OUSZSZ által ellátott mozgássérült gyermekek körét szeretnénk bővíteni. A folyamatos segítségadás érdekében azonban szükségünk van mozgásfejlesztő eszközökre és a speciális szakemberek (szomatopedagógus, gyógytornász, konduktor, logopédus stb.) munkájára.

További információ a MEOSZ címén: 1032 Budapest, San Marco u. 76. és telefonszámán: 1888-951 kérhető.